

Транслируемост на схеми и програми

Иво Стратев

14 ноември 2020 г.

Транслируемост от стандартни схеми/програми към рекурсивни

Транслируемост от стандартна схема към рекурсивна схема

Разглеждаме следната стандартна схема

```
input(X); output(Y)
1 : Y := c
2 : if p(X) then goto 6 else goto 3
3 : Y := g(X, Y)
4 : X := f(X)
5 : goto 2
6 : stop
```

Прилагаме алгоритъма от **Теоремата на Маккарти**, за да транслираме горната стандартна схема до рекурсивна.

```
F1(X, X) where
F1(X, Y) = F2(X, c)
F2(X, Y) = if p(X) then F6(X, Y) else F3(X, Y)
F3(X, Y) = F4(X, g(X, Y))
F4(X, Y) = F5(f(X), Y)
F5(X, Y) = F2(X, Y)
F6(X, Y) = Y
```

Забелязваме, че доста неща могат да бъдат оптимизирани. Например F_6 е селектираща функция, F_5 е преименуваща затова като първа стъпка ще ги inline-

нем.

$$\begin{aligned} F_1(X, X) \text{ where} \\ F_1(X, Y) &= F_2(X, c) \\ F_2(X, Y) &= \text{if } p(X) \text{ then } Y \text{ else } F_3(X, Y) \\ F_3(X, Y) &= F_4(X, g(X, Y)) \\ F_4(X, Y) &= F_2(f(X), Y) \\ F_5(X, Y) &= F_2(X, Y) \\ F_6(X, Y) &= Y \end{aligned}$$

Така достигаме до рекурсивната схема

$$\begin{aligned} F_1(X, X) \text{ where} \\ F_1(X, Y) &= F_2(X, c) \\ F_2(X, Y) &= \text{if } p(X) \text{ then } Y \text{ else } F_3(X, Y) \\ F_3(X, Y) &= F_4(X, g(X, Y)) \\ F_4(X, Y) &= F_2(f(X), Y) \end{aligned}$$

След това започваме последователно inline-ване на функциите, които позволяват това. Започваме от F_4 .

$$\begin{aligned} F_1(X, X) \text{ where} \\ F_1(X, Y) &= F_2(X, c) \\ F_2(X, Y) &= \text{if } p(X) \text{ then } Y \text{ else } F_2(f(X), g(X, Y)) \\ F_3(X, Y) &= F_2(f(X), g(X, Y)) \end{aligned}$$

Така достигаме до рекурсивната схема

$$\begin{aligned} F_1(X, X) \text{ where} \\ F_1(X, Y) &= F_2(X, c) \\ F_2(X, Y) &= \text{if } p(X) \text{ then } Y \text{ else } F_2(f(X), g(X, Y)) \end{aligned}$$

Забелязваме, че F_1 изглежда някак излишна. Затова ще я премахнем със следната трансформация

$$\begin{aligned} F_2(X, c) \text{ where} \\ F_1(X, Y) &= F_2(X, c) \\ F_2(X, Y) &= \text{if } p(X) \text{ then } Y \text{ else } F_2(f(X), g(X, Y)) \end{aligned}$$

Така получаваме рекурсивна схема от едно единствено уравнение.

$$\begin{aligned} F_2(X, c) \text{ where} \\ F_2(X, Y) &= \text{if } p(X) \text{ then } Y \text{ else } F_2(f(X), g(X, Y)) \end{aligned}$$

Сега ако интерпретираме рекурсивната схема в типа данни (едносортната структура) $\langle \mathbb{N}; 1; x \mapsto x \div 1, x, y \mapsto x.y; x \propto x = 0 \rangle$ получаваме рекурсивната програма

$F_2(X, 1)$ where
 $F_2(X, Y) = \text{if } X = 0 \text{ then } Y \text{ else } F_2(X \div 1, X.Y)$

Транслируемост от стандартна програма към рекурсивна програма и определяне на семантики на опашкови функции

Разглеждаме следната стандартна схема

```
input(X); output(Y)
1 : Y := 0
2 : if X ≤ 1 then goto 6 else goto 3
3 : X := X div 2
4 : Y := Y + 1
5 : goto 2
6 : stop
```

Прилагаме алгоритъма от **Теоремата на Маккарти**, за да транслираме горната стандартна схема до рекурсивна.

$F_1(X, X)$ where
 $F_1(X, Y) = F_2(X, 0)$
 $F_2(X, Y) = \text{if } X \leq 1 \text{ then } F_6(X, Y) \text{ else } F_3(X, Y)$
 $F_3(X, Y) = F_4(X \text{ div } 2, Y)$
 $F_4(X, Y) = F_5(X, Y + 1)$
 $F_5(X, Y) = F_2(X, Y)$
 $F_6(X, Y) = Y$

Правим първи пас на inline-ването.

$F_2(X, 0)$ where
 $F_1(X, Y) = F_2(X, 0)$
 $F_2(X, Y) = \text{if } X \leq 1 \text{ then } Y \text{ else } F_4(X \text{ div } 2, Y)$
 $F_3(X, Y) = F_4(X \text{ div } 2, Y)$
 $F_4(X, Y) = F_2(X, Y + 1)$
 $F_5(X, Y) = F_2(X, Y)$
 $F_6(X, Y) = Y$

Така достигаме до следната рекурсивна програма

$$\begin{aligned} &F_2(X, 0) \text{ where} \\ &F_2(X, Y) = \text{if } X \leq 1 \text{ then } Y \text{ else } F_4(X \text{ div } 2, Y) \\ &F_4(X, Y) = F_2(X, Y + 1) \end{aligned}$$

Сега ясно се вижда, че остава F_4 да бъде inline-ната и така получаваме рекурсивната програма

$$\begin{aligned} &F_2(X, 0) \text{ where} \\ &F_2(X, Y) = \text{if } X \leq 1 \text{ then } Y \text{ else } F_2(X \text{ div } 2, Y + 1) \end{aligned}$$

Сравнително лесно се забелязва, че денотационната семантика по стойност на F_2 е функцията f_2 дефинирана посредством правилото

$$f_2(x, y) \simeq y + \text{Log}(x),$$

където Log е функцията дефинирана по средство правилото

$$\text{Log}(x) \simeq \begin{cases} 0 & , x \leq 1 \\ \lfloor \log_2(x) \rfloor & , x > 1 \end{cases}$$

Така денотационната семантика по стойност на програмата лесно се съобразява, че е Log .

Сега ако се върнем на рекурсивната програма, от която тръгнахме

$$\begin{aligned} &F_1(X, XY) \text{ where} \\ &F_1(X, Y) = F_2(X, 0) \\ &F_2(X, Y) = \text{if } X \leq 1 \text{ then } F_6(X, Y) \text{ else } F_3(X, Y) \\ &F_3(X, Y) = F_4(X \text{ div } 2, Y) \\ &F_4(X, Y) = F_5(X, Y + 1) \\ &F_5(X, Y) = F_2(X, Y) \\ &F_6(X, Y) = Y \end{aligned}$$

Имайки семантиката на функцията, определена от F_2 , можем да намерим денотационната семантика по стойност на всяка една от шестте опашкови функции. Нека семантиките са f_1, f_2, \dots, f_6 . Тогава лесно се съобразват семантиките на f_1, f_2, f_5, f_6 и те са

$$\begin{aligned} f_1(x, y) &\simeq \text{Log}(x) \\ f_2(x, y) &\simeq y + \text{Log}(x) \\ f_5(x, y) &\simeq y + \text{Log}(x) \\ f_6(x, y) &\simeq y \end{aligned}$$

Откъдето вече лесно се съобразяват и f_4 и f_3 .

$$\begin{aligned} f_4(x, y) &\simeq y + 1 + \text{Log}(x) \\ f_3(x, y) &\simeq y + 1 + \text{Log}(x \text{ div } 2) \simeq y + \text{Log}(x) \end{aligned}$$

Свеждане на опашкова рекурсия до итерация

Tail call рекурсия

Разглеждаме следната двуместна частична функция над естествени числа

$$f(x, y) \simeq \begin{cases} \neg! & , y = 0 \\ x \bmod y & , y > 0 \end{cases}$$

Сравнително лесно можем да се досетим за рекурсивна програма, на която тя е семантика. За целта ни трябва само две съображения. Първо, недефинираност лесно се моделира със зацикляне и $(Q + 1).Y + K \bmod Y$ очевидно е K , ако $K < Y$, но също така е $Q.Y + K \bmod Y$, което е $((Q + 1).Y + K) - Y \bmod Y$. Така достигахме до следната рекурсивна програма

$F(X, Y)$ where

$$F(X, Y) = \text{if } Y = 0 \text{ then } F(X, Y) \text{ else if } X < Y \text{ then } X \text{ else } F(X \div Y, Y)$$

Добре е да забележим, че е излишно да повтаряме всеки път проверката $Y = 0$. За да я избегнем, разделяме програмата на две функции.

$F_1(X, Y)$ where

$$\begin{aligned} F_1(X, Y) &= \text{if } Y = 0 \text{ then } F_1(X, Y) \text{ else } F_2(X, Y) \\ F_2(X, Y) &= \text{if } X < Y \text{ then } X \text{ else } F_2(X \div Y, Y) \end{aligned}$$

Сега лесно се забелязва, че самата F_2 също пресмята f . Също така обръщенията към F_2 в **else** клона и към F_1 и F_2 в тялото на F_1 са recursive tail call. Резултатът Y в основният клон на **if**-а за F_2 също можем да си мислим, че е tail call към селектираща функция. Така понеже резултатът във всеки клон е tail call, то гарантирано рекурсивната програма може да бъде сведена до итеративна (стандартна) програма.

Първо да забележим, че променливата, която е резултатна, е X . След това да направим обратното на това, което правихме до сега, без да попълваме

етикетите на скоковете (jump-овете).

```
input(X, Y); output(X)
  1 : if Y = 0 then goto  $\square$  else goto  $\square$ 
  2 : if X < Y then goto  $\square$  else goto  $\square$ 
  3 : X := X  $\div$  Y
  5 : goto  $\square$ 
  6 : stop
```

Етикетите на скоковете би трябвало вече да са ясни, така че направо ги попълваме и получаваме програмата

```
input(X, Y); output(X)
  1 : if Y = 0 then goto 1 else goto 2
  2 : if X < Y then goto 6 else goto 3
  3 : X := X  $\div$  Y
  5 : goto 2
  6 : stop
```

Последен пример

Разглеждаме следната рекурсивна схема

F(X) where

F(X) = if **isBaseCase**(X) then **base**(X) else **cons**(X, F(**left**(X)), F(**right**(X)))

Въпрос: Ако интерпретираме тази схема в типа данни на наредените двоичните крайни коренови дървета с върхове финитно подмножество на естествените числа, където интерпретацията на **isBaseCase** е проверка дали дървото е празно (множеството от върхове е празно), **base** се интерпретира като идентитет, а **left** и **right** като ляво поддърво и дясно поддърво и **cons** връща дърво с корен - корена на X, увеличен с единица, и поддървета - другите два аргумента. Тогава вярно ли е, че рекурсивната програма може да бъде транслирана до стандартна?

Сега ще покажем, че ако схемата бъде интерпретирана в един конкретен тип данни обаче може да бъде транслирана. Разглеждаме типа данни $\langle \mathbb{N}; b, l, r, t; s \rangle$, където $s = \{0, 1\}$, $t(n, k, u) = n + k \cdot u$, $l(n) = n \div 2$, $r(n) = n \div 1$ и

$$b(x) = \begin{cases} 2 & , x = 0 \\ 3 & , x = 1 \\ x & , x > 1 \end{cases}$$

Така получаваме рекурсивната програма.

$$F(X) \text{ where} \\ F(X) = \text{if } X \leq 1 \text{ then } b(X) \text{ else } X + F(X \div 2).F(X \div 1)$$

Семантиката на тази програма реално е една рекурентна изброима редица с елементи естествени числа, съответстваща на рекурентното уравнение.

$$a_0 = 2 \\ a_1 = 3 \\ a_{n+2} = n + 2 + a_n \cdot a_{n+1}$$

Рекурентната връзка е нелинейна, но рекурентното уравнение, задаващо редицата, е с крайна история. Затова можем да напишем почти еквивалентна акумулаторна рекурсивна програма, която да транслираме до стандартна. Почти еквивалентна, защото трябва да обогатим типа данни (структурата) с три константи и една операция.

$$F(X) \text{ where} \\ F(X) = \text{if } X \leq 1 \text{ then } b(X) \text{ else } G(X, 2, b(0), b(1)) \\ G(X, U, Y, Z) = \text{if } X \leq 1 \text{ then } Z \text{ else } G(X \div 1, U + 1, Z, U + Y.Z)$$

При транслирането ще имаме нужда от още една променлива, защото иначе не бихме могли да извършим транслацията. Допълнителната променлива ще е T. Отново първо пишем код без етикети на скоковете, след това ги съобразяваме.

```
input(X); output(Z)
1 : if X ≤ 1 then goto □ else goto □
2 : if X ≤ 1 then goto □ else goto □
3 : Z := b(X)
4 : goto □
5 : U := 2
6 : Y := b(0)
7 : Z := b(1)
8 : goto □
9 : T := U + Y.Z
10 : X := X ÷ 1
11 : U := U + 1
12 : Y := Z
13 : Z := T
14 : goto □
15 : stop
```

Като сложим етикети на скоковете, получаваме програмата.

```
input(X); output(Z)
  1 : if  $X \leq 1$  then goto 3 else goto 5
  2 : if  $X \leq 1$  then goto 15 else goto 9
  3 :  $Z := b(X)$ 
  4 : goto 15
  5 :  $U := 2$ 
  6 :  $Y := b(0)$ 
  7 :  $Z := b(1)$ 
  8 : goto 2
  9 :  $T := U + Y.Z$ 
 10 :  $X := X \div 1$ 
 11 :  $U := U + 1$ 
 12 :  $Y := Z$ 
 13 :  $Z := T$ 
 14 : goto 2
 15 : stop
```

Сега ако влезем в ролята на компилатор, който оптимизира инструкциите, така че да са близки при повторение, за да се съберат в кеша за инструкции бихме пренаредили инструкциите по следния начин

```
input(X); output(Z)
  1 : if  $X \leq 1$  then goto 2 else goto 4
  2 :  $Z := b(X)$ 
  3 : goto 14
  4 :  $U := 2$ 
  5 :  $Y := b(0)$ 
  6 :  $Z := b(1)$ 
  7 : if  $X \leq 1$  then goto 14 else goto 8
  8 :  $T := U + Y.Z$ 
  9 :  $X := X \div 1$ 
 10 :  $U := U + 1$ 
 11 :  $Y := Z$ 
 12 :  $Z := T$ 
 13 : goto 7
 14 : stop
```